

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بدوینی بصیر

مرحوم حجه الاسلام والمسلمین
شیخ احمد توکلی زاد، کرمانی

تدوین: علی توکلی

با همکاری اداره اوقاف و امور خیریه استان کرمان

سرشناسه: توکلی زاده، علی، ۱۳۳۹
 عنوان و نام پدیدآور: روحانی بصیر، مرحوم حجه الاسلام والمسلمین شیخ احمد توکلی زاده کرمانی
 / تدوین علی توکلی: با همکاری اداره اوقاف و امور خیریه استان کرمان
 مشخصات نشر: کرمان: نشر فانوس، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص: مصور
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۵۶-۲۲-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 موضوع: توکلی کرمانی، احمد، ۱۳۰۸-۱۳۶۸
 موضوع: مجتهدان و علما - ایران - سرگذشتنامه
 موضوع: Ulama—Iran-Biography
 شناسه انزوده: سازمان اوقاف و امور خیریه. اداره کل اوقاف و امور خیریه استان کرمان
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ت ۹ ت ۵۵/۳ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۹۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۹۸

عنوان. را خانی بصیر

(مرحوم حجه الاسلام والمسلمین شیخ احمد توکلی زاده کرمانی)

تدوین: علی توکلی زاده

ناشر: انتشارات فانوس کرمان (۱۳۹۵، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲)

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵

چاپ و صحافی: کرمان تکثیر، ۳۲۴۵۸۶۵۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۵۶-۲۲-۵

فهرست

مقدمه: ۱۱

بخش اول: مروری بر زندگی ایشان

الف) دوران کودکی ۱۶

ب) دوران نوجوانی و جوانی ۱۷

بخش دوم: فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی

الف) چهره سیاسی و اجتماعی ۲۱

ب) سفر تبلیغی به سرپل ذهاب ۲۳

ج) سفر تبلیغی به سنقر و کلیایی ۲۷

د) سفر تبلیغی به تهران و فعالیت در حسینیه ارشاد ۲۸

ه) احیاء حوزه علمیه در راور ۳۱

و) اولین دانش‌آموختگان حوزه علمیه راور ۳۴

ز) تبعید به بندر دیلم ۳۶

ح) زندانی شدن در بوشهر و شیراز ۴۲

ط) بازگشت مجدد به راور ۴۳

ی) شهادت فرزندش حسن ۴۴

بخش سوم: پس از پیروزی انقلاب اسلامی

ورود به دستگاه قضایی ۵۱

قانون‌مداری ۵۳

خدمات اجتماعی ۵۴

اهتمام به وقف و موقوفات ۵۸

روحانی صریح و بصیر ۵۹

بخش چهارم

شخصیت آن مرحوم در واژه‌های دیگران ۶۵

نامه‌ها و مقالات ۸۹

مقدمه

فرهنگ و ملت مدیون نوع اعتقادات و مکتب‌هاست و در یک جهان بی‌اگر
سفر، معنویت، عزت، استقلال و خودتواری یافت، مردمانش افرادی
مقاوم، سلب‌و‌مسل و متفکر و دارای سلامت روحی و دینی و جسمی خواهند بود.
این جهان مکتب‌دینی و الهی شکل می‌گیرد و کسانی که مروج و مبلغ
این مکتب باشند، در تاریخ و اثرگذار در پات اجتماعی باشند.

امام صادق (ع) علیه السلام می‌فرماید:

لا یقینی اهل من الا ما یخرج الیهم فی امرناهم و آخرهم
مانند ما کانوا عمنهم و هم روح و امر غیر مطاع و طیب بصیر
تقدیر

مردم هیچ سرامندی از منده چیز ندارند بلکه در امور دنیایی و
آخرتی خود به آنها مراجعه کنند که اگر گروه نباشند آن مردم
خیران و سرگردان خواهند بود. تقیه در کار حاکمی

حیث و مقبول و پزشکی آگاه و مورد اعتماد

بدیهی است که وظیفه فقیه رشد فکری مردم و آنها کردن آنها با سبک زندگی
ترویج اخلاق فردی و اجتماعی، ترویج روحیه مقاومت در برابر دشمن و گذشت و
فداکاری در برابر خودی و اجتماع، ترویج اخلاق است.

وظیفه حاکم حل مشکلات مادی مردم و ایجاد رفاه و توسعه، ایجاد عدالت و
امنیت اجتماعی و برخورد با متخلفان و مزاحمان است.

مقدمه

فرهنگ هر ملت مدیون نوع اعتقادات و نگرش آنهاست. در یک جهان بینی اگر سخن از اخلاق، معنویت، عزت، استقلال و خود باوری باشد، مردمانش افرادی مقاوم، ساجد، پاک، مستقل و دارای سلامت روحی، روانی و جسمی خواهند بود. این جهان بینی با مکتب دینی و الهی شکل می گیرد و کسانی که مروج و مبلغ این مکتب باشند می توانند عالمانی فرهیخته و اثر گذار در بافت اجتماعی باشند. امام صادق (ع) علیه السلام می فرماید:

لا یستغنی اهل کل من ثلاثه یفزع الیهم فی امر دنیاهم و آخرتهم فان عدموا کانوا همیة. و عالم ورع و امیر خیر مطاع و طبیب بصیر ثقة.

مردم هیچ سرزمینی از سه چیزی نیازمند نیستند تا اینکه در امور دنیایی و آخرتی خود به آنها مراجعه کنند که اگر این سه گروه نباشند آن مردم حیران و سرگردان خواهند بود: فقیه دانا، پرهیزکار، حاکمی خوب و مقبول و پزشکی آگاه و مورد وثوق.^۱

بدیهی است که وظیفه فقیه رشد فکری مردم و آشنا کردن آنها با سبک زندگی، ترویج اخلاق فردی و اجتماعی، ترویج روحیه مقاومت در برابر دشمن و گذشت و فداکاری در برابر خودی و احیاناً رفع خصومت هاست. وظیفه حاکم حل مشکلات مادی مردم و ایجاد رفاه و توسعه، ایجاد عدالت و امنیت اجتماعی و برخورد با متخلفان و مزاحمان است.

وظیفه پزشک رفع نارسایی های جسمانی مردم، پیشگیری، آموزش و درمان است. بی شک فقدان و یا ضعف حضور هر یک از این سه گروه آثار منفی خود را به دنبال دارد.

در این نوشتار به شرح حال عالم پرهیزکار و بصیر حضرت حجه الاسلام و المسلمین مرحوم حاج شیخ احمد توکلی زاده کرمانی که سال ها در نقاط مختلف کشور به تبلیغ دین و ترویج فرهنگ اسلامی مشغول بوده می پردازیم.

از آنجایی که شخصیت افراد را از طریق روحیات و رفتارهای فردی و اجتماعی آنها می توان شناخت، درباره مرحوم توکلی همین بس که شخصیت خود را اینگونه شکل داده بود که فقط «خدمت به مردم» در هر شکل و قالب فکر می کرد، در هر کجا که باشد و هر بدنی که داشته باشد. ایشان هر کجا که وارد می شد و می توانست اثر خیری از سرودن بانی گذارد این کار را می کرد. سختی کار برای او مفهومی نداشت و هر چه وظیفه اش بود انجام می داد و کاری به نتیجه اش نداشت. مدتی را در سرپل ذهاب در میان سنی ها، شیطان پرستان و علی الهی ها خدمت کرد و مدتی را در سنقر کلیایی در کنار ترک ربانان. - مبینة ارشاد تهران را که در کنار اندیشمندانی همچون شهید مطهری بود رها کرد. به خاطر خدمت به دیار خود به راور آمد. اگر زلزله ای در منطقه می شد از اولین نجاتی بود که در آنجا حاضر می شد و بدون اسم و رسم به نجات مجروحان و تجهیز و تدفین مرگگان می پرداخت و تکبر و غرور واهی نداشت.

در خانه ای خشتی و گلی در راور مدرسه علمیه ای راه انداخت و تعدادی از جوانان علاقمند به تحصیل علوم دینی و فقه ال محمد را گزینش و پذیرش کرد.

زمانی مردم راور در انتقال اجساد و اموات خود به گورستان - به جهت بعد مسافت - مشکل داشتند که آن مرحوم یک دستگاه خودرو شورت از تهران تهیه و در اختیار شهرداری راور قرار داد و گاهی به جهت نبود راننده خودش بدون ملاحظات و توهمات اجتماعی و بی ادعا اموات را با همان ماشین به گورستان می برد. چون «واجب کفایی» بودن دفن اموات را باور داشت.

شاید سوال کنید که مرحوم حجه الاسلام توکلی چهره مذهبی بارزتری داشت یا چهره سیاسی و اجتماعی؟ اگر چه پاسخ به این سوال مشکل است ولی مجموعه روحيات و رفتارهای فردی و اجتماعی ایشان و خاطرات و داستانهایی که از وی باقی مانده، حاکی از این است که «سیاست او عین دیانتش بود» یعنی یک چهره سیاست بازی که به دنبال کسب قدرت و شهرت و اعتبار اجتماعی کاذب باشد نبود و در مقابل، خود را یک روحانی غافل و بیگانه از امور اجتماعی نمی دانست، چون سیاست را همان اداره و تدبیر امور اجتماعی مردم می دانست.

در سال های ۴۲ و ۴۳ که نهضت اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (ره) تازه شکل گرفته بود و هر روز اتفاق جدیدی می افتاد در بین طلاب کرمانی مقیم قم ایشان تنها کسی بود که رادیو داشت و در همان زمان آقایان هاشمی رفسنجانی (ره) و شهید باهنر (ره) و دیگران برای اطلاع از اخبار داخلی و خارجی به منزل ایشان می آمدند.

در پایان لازم می دانم به این نکته اشاره کنم، از زمانی که فکر تهیه این مجموعه شکل گرفت و در هنگام جمع آوری نظرات و فرمایشات، همیشه احساس می کردم که پدر مرا کمک و راهنمایی می کند و روشی را بر خودم و تنظیم و نوشتن این کتاب ناظر می دیدم و می فهمیدم که از این کار رضایت دارد.

امید است که این وجیزه کوتاه و محدود که به من توفیق پاس داشت یکی از شاگردان مکتب امام صادق علیه السلام تدوین شده مورد توجه و عنایت طلاب و فضلا و بزرگان حوزه های علمیه قرار گیرد غفر الله له ولنا.

و لازم می دانم از مدیر کل محترم اوقاف و امور خیریه استان کرمان جناب حجه الاسلام محمد قاسمی زاده که در برگزاری یادواره آن مرحوم تلاش وافر نموده اند صمیمانه تشکر و تقدیر نمایم.